

Päiväys
6.11.2024

Diaarinumero
493/03.04.04.04.20/2023

JULKINEN KUULUTUS

Vaasan hallinto-oikeuden päätös vesilain mukaisessa valitusasiassa

Kuulutuksen julkaisupäivä Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla

6.11.2024

Päätöksen tiedoksisaantipäivä

Hallintolain 62 a §:n 3 momentin mukaan päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä julkaisemisajankohdasta.

Päätöksen tiedoksisaantipäivä on **13.11.2024**.

Asia

Vaasan hallinto-oikeuden päätös 6.11.2024 nro 1541/2024, valitus vesitalousasiassa, Sonkajärven keskivedenkorkeuden nostaminen rakentamalla pohjapato sen lasku-uomaan ja käyttöoikeus, Sonkajärvi.

Luvan hakija

Sonkajärven kunta

Kuulutuksen ja päätösasiakirjan nähtävilläpito

Tämä kuulutus ja päätösasiakirja pidetään nähtävillä 6.11.2024-13.12.2024 Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla osoitteessa:

<https://oikeus.fi/hallinto-oikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/index/hallinto-oikeudenkuulutukset/paatoskuulutukset.html>

Muutoksenhakuohjeet

Ohjeet valituksen tekemiseen löytyvät kuulutetun päätöksen muutoksenhakua koskevasta osasta sekä siihen liitetystä valitusosoituksesta. Valitusaika päättyy **13.12.2024**.

06.11.2024

Dnro 493/03.04.04.04.20/2023

Asia

Valitus vesitalousasiassa

Valittajat**Luvan hakija**

Sonkajärven kunta

Päätös, josta valitetaan

Itä-Suomen aluehallintovirasto 17.3.2023 nro 18/2023

Aluehallintovirasto on myöntänyt Sonkajärven kunnalle luvan Sonkajärven keskivedenkorkeuden nostamiseen rakentamalla pohjapato sen lasku-uomaan Aittokoskeen Sonkajärven kunnassa. Aluehallintovirasto on myöntänyt Sonkajärven kunnalle pysyvän käyttöoikeuden pohjapadon rakenteiden alle jääviin alueisiin yhteisistä vesialueista 762-876-5-0 (1 530 m²) ja 762-876-2-0 (670 m²) ja keskivedenkorkeuden nousun vuoksi vesialueeksi muuttuviin päätöksen liitteestä 1 ilmeneviin alueisiin Sonkajärven kunnassa. Keskivedenkorkeuden nousun vuoksi pysyvästi vesialueeksi muuttuvien alueiden pinta-ala on yhteensä 170 789 m². Aluehallintovirasto on määrännyt luvanhakijan maksamaan korvauksena pysyvästä käyttöoikeudesta, pysyvästi veden alle jäävistä alueista ja ranta-alueiden vettymisestä sekä yksityis- ja tilusteiden vettymisestä päätöksen liitteestä 2 ilmenevät korvaukset. Hankkeesta ei ennalta arvioiden aiheudu muuta vesilain mukaan korvattavaa edunmenetystä.

Päätöksen liitteen 2 korvaustaulukko valittajien osalta esitettynä ilman osoitetietoja:

Kiinteistötunnus	Korvaus (€)	Sukunimi	Etinimi
	30,19		

	80,25		
	192,33		
	788,37		
	160,91		
	76,86		
	307,47		
	4,96		
	446,15		
	552,50		
	1249,02		
	266,19		
	19,07		
	349,14		
	715,12		
	1298,63		
	1621,55		
	7,84		
	53,35		
	1658,00		
	997,89		
	433,95		
Yksityis- ja tilustiet			
	4300,00		
Huuhkajan yksityistie	400,00		

Päätöksessä on annettu lupamääräykset 1–12.

Päätöstä on perusteltu muun muassa seuraavasti:

Luvan myöntämisen edellytykset

Hankkeen tarkoitus

Hankkeen tarkoituksena on Sonkajärven vedenkorkeuksien vaihteluvälin pienentäminen alimpia vedenkorkeuksia nostamalla. Vedenkorkeuksien nosto toteutetaan Aittokosken niskalle rakennettavalla pohjapadolla. Pohjapadon vaikutuksesta Sonkajärven ali- ja keskivedenkorkeus sekä harvoin toistuvat ylivedenkorkeudet nousevat nykyisestä. Alivedenkorkeus nousee nykyisestä 49 cm, keskivedenkorkeus 30 cm ja ylivedenkorkeus 3 cm.

Hanke ei ole alueella voimassa olevien Pohjois-Savon maakuntakaavan, osayleiskaavojen eikä asemakaavan vastainen.

Hankkeesta saatava hyöty

Hankkeen vaikutusalueella sijaitsee 84 kiinteistöä, joihin kuuluu rakennettu tontti. Hankkeesta koituu yksityistä hyötyä rakennetuille tonteille vesistöä johtuvan virkistyskäyttöarvon paranemisena. Kunkin tontin osalta virkistyskäyttöarvon paranemiseksi on arvioitu keskimäärin 4 841 euroa. Hankkeesta koituva yksityinen hyöty järven rantakiinteistöjen virkistyskäyttöarvolle on yhteensä 406 644 euroa.

Hankkeella estetään Sonkajärven ja etenkin sen matalien lahtialueiden umpeenkasvua. Lisäksi hankkeesta arvioidaan koituvan hyötyä vesistön tilan kannalta aikaisempaa suuremman vesitilavuuden vuoksi. Lisääntyneestä vesisyvyydestä koituu hyötyä ainakin vesistöissä liikkumiselle sekä kalastolle ja kalastukselle.

Hankkeesta aiheutuvat menetykset ja käyttöoikeudet

Hankkeesta aiheutuu tilapäistä veden paikallista samentumista sekä lievää haittaa lähiasutukselle rakennustöistä ja työmaaliikenteestä.

Hankkeesta aiheutuvia menetyksiä ovat myönnetyt käyttöoikeudet rakenteiden alle jääviin alueisiin, keskivedenkorkeuden nousemisen vuoksi pysyvästi veden alle jäävät ja vesialueeksi muuttuvat alueet sekä tonttien, peltojen, metsien ja yksityisteiden vettymishaitat. Kaikkiaan laskennalliset haitat ja vahingot ovat yhteensä noin 63 600 euroa, josta osakaskuntien osuus on noin 26 100 euroa ja hakijan osuus noin 140 euroa.

Tarvittavat pysyvät käyttöoikeudet pohjapatoa ja sen rantaan liittämistä varten yhteensä noin 2 200 m²:n suuruisiin osiin Huttulan osakaskunnan yhteisestä vesialueesta 762-876-5-0 (1 530 m²) ja Rutakon osakaskunnan yhteisestä vesialueesta 762-876-2-0 (670 m²) sekä hankkeen vuoksi pysyvästi veden alle jääviä alueita varten yhteensä noin 170 789 m²:n suuruisiin alueisiin voidaan myöntää vesilain 2 luvun 13 §:n 2 momentin nojalla. Hakija omistaa 0,18 % vesialueeksi muuttuvasta alueesta. Lisäksi Huttulan, Rutakon ja Toivakon osakaskunnat ovat myöntäneet hakijalle pysyvän käyttöoikeuden vesialueiksi muuttuviin alueisiin. Huttulan osakaskunta omistaa 48,8 % vesialueeksi muuttuvasta alueesta, Rutakon osakaskunta 29,1 % ja Toivakon osakaskunta 10,3 % vesialueeksi muuttuvasta alueesta. Vesilain 6 luvun 5 §:n 2 momentin

mukaan lupa järven tai lammen keskivedenkorkeuden nostamiseen voidaan myöntää, jos luvanhakija hallitsee omistusoikeuden tai pysyvän käyttöoikeuden perusteella enempää kuin puolta veden alle jäävästä alueesta. Hakija hallitsee omistusoikeuden tai pysyvän käyttöoikeuden perusteella noin 88 % pysyvästi veden ja rakenteiden alle jäävistä alueista.

Korvaukset

Myönnetystä pysyvästä käyttöoikeudesta veden alle jääviin alueisiin ja ranta-alueiden vettymishaitoista sekä yksityisteiden käytölle aiheutuu vesilain mukaan korvattavaa edunmenetystä kyseisten kiinteistöjen omistajille ja tiekunnille. Aluehallintovirasto hyväksyy hakemuksessa ja sen täydennyksissä esitetyt korvauserusteet. Korvauksia on määrätty maksettavaksi 67 kiinteistön ja 7 yksityis- ja tilustien edunmenetyksistä yhteensä 44 195,78 euroa.

Korvaukset rantakiinteistöille aiheutuvista edunmenetyksistä on arvioitu seuraavasti. Käyttöoikeudesta ja vettymisestä aiheutuvien vahinkojen arvioinnissa on käytetty rantaan rajoittuvan rakennetun loma- ja asuinkiinteistön arvona 15 euroa/m². Peltomaan maapohjan arvona on käytetty 5 000 euroa/ha ja metsämaan 500 euroa/ha. Pysyvästi veden alle jäävistä alueista on laskettu korvaus vesilain mukaisesti 1,5-kertaisena. Vettymisvyöhykkeen raja on peltojen ja tonttien osalta 1,2 m keskivedenkorkeuden yläpuolella ja metsämaan vettymisvyöhykkeen raja vastaavasti 0,8 m keskivedenkorkeuden yläpuolella.

Kiinteistöiltä, joihin kuuluu rantatontti, korvauksesta on vähennetty hakemuksen mukaisesti virkistyskäyttöarvon parantumisesta koitavana laskennallisena hyötynä 4 841 euroa. Hakijan esityksestä poiketen sellaisille kiinteistöille, joille ei ole kaavassa osoitettu rakennuspaikkaa rantavyöhykkeelle, korvaukset on määrätty maksettavaksi ilman rantarakennuspaikasta aiheutuvaa hyötyvähennystä. Niiden kiinteistöjen omistajille, joiden hankkeesta saama virkistyskäyttöhyöty on suurempi kuin heille aiheutuva edunmenetys, korvausta käyttöoikeudesta tai vettymishaitasta ei ole määrätty maksettavaksi. Kiinteistöille, joiden laskennallinen korvaus on alle 5 euroa, ei ole määrätty korvauksia. Kyseiset laskennalliset haitat ovat joihinkin kymmeneen tai satoihin neliömetreihin kohdistuvia vettymishaittoja. Ottaen huomioon keskivedenkorkeuden käsitteen tilastollisen luonteen ja haittojen arvioinnin epävarmuudet, laskennallisia haittoja voidaan pitää teoreettisina. Vahingon, jonka laskennallinen arvo on alle 5 euroa, ilmentymistä ei voida todentaa. Alle 5 euron korvausten määrääminen ei ole tarpeen.

Asian käsittelyn aikana kiinteistöissä on tapahtunut joitain muutoksia, jotka on otettu huomioon lupa-asiaa ratkaistaessa, käyttöoikeuksia myönnettäessä ja korvauksia määrättäessä.

Yksityis- ja tilusteiden omistajille ja tiekunnille on määrätty korvaukset teiden kuivavaran pienenemisestä ja siitä seuraavasta kantavuuden mahdollisesta huonontumisesta. Korvaukset on arvioitu siten, että tasausviiva nostetaan

korkeuteen N2000 +98,50 m, jolloin kuivavara on vähintään 0,8 m tulevasta keskivedestä. Murskeen hintana on käytetty 10 euroa/tonni ja muunnoskertoimena kuutiometreistä tonneihin 1,7.

Hakemuksen mukaisesti korvauksia ei ole määrätty yhteisten vesialueiden osakaskunnille. Huttulan, Rutakon ja Toivakon osakaskunnat ovat myöntäneet hakijalle pysyvän käyttöoikeuden hankkeen myötä vesialueeksi muuttuviin alueisiin. Osakaskunnat saavat hyötyä hankkeesta Sonkajärven kalataloudellisen tilan parantuessa. Alivedenkorkeudet nousevat ja jään alle jää kevättalvella enemmän vettä kaloille. Alueet, joilla jäät painuvat pohjaan, pienenevät.

Vesienhoitosuunnitelma

Vuoksen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelman vuoteen 2027 mukaan Sonkajärven ekologinen tila on luokiteltu hyväksi. Pohjois-Savon vesienhoidon toimenpideohjelmassa vuosille 2022–2027 Sonkajärven vedenkorkeuden nosto on esitetty toimenpiteenä. Hanke on vesienhoitosuunnitelman mukainen ja edistää sen tavoitteiden saavuttamista.

Luontoarvot

Hankkeesta koituu myönteisiä vaikutuksia luonnonsuojelullisesti arvokkaista kohteista linnustokohteille. Vedenkorkeuksien nostaminen hidastaa matalien alueiden umpeenkasvua ja parantaa siten vesilinnuston elinolosuhteita. Metsälain tarkoittamille erityisen tärkeille elinympäristöille hankkeesta aiheutuu vähäisiä kielteisiä vaikutuksia vettymisen kautta.

Hankkeella ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia Sonkalahden alueella kasvavaan rauhoitettuun punakukkaiseen suomenlumpeeseen, jonka suojelemiseksi keskustaajaman osayleiskaavassa on kaavamääräys. Suomenlumme on monivuotinen, vahvajuurakkoinen kellus- ja uposlehtinen vesikasvi, joka suosii pehmeäpohjaisia vesialueita. Sonkalahti on suojainen ja sen suurin syvyys on karttatarkastelun perusteella 5,1 m. Kelluslehtiset vesikasvit menestyvät vesialueilla, joiden syvyys on korkeintaan noin 1,5 m. Vedenkorkeuden nostosta huolimatta lumpeelle arvioidaan jäävän sopivaa esiintymisaluetta Sonkalahdelle.

Pohjavesiriskit

Jalkomäen ja Matilanniemen pohjavesialueilla rantaimetyymistä tapahtuu lähinnä korkean veden aikaan, joten tulva-aika on vedenoton kannalta riskialtuinta aikaa. Tulvien on arvioitu nousevan vain 3–6 cm. Kummankin pohjavesialueen vedenottoa tulvaraja on noin 20 m:n etäisyydellä vedenottoaivoista. Vastaavat etäisyydet tulevassa keskivesitilanteessa ovat Jalkomäen ottamalla 60 m ja Matilanniemen ottamalla 50 m. Tämän perusteella vedenkorkeuden muutoksesta aiheutuvat riskit vedenottoon ovat epätodennäköisiä.

Etuverailu

Hankkeen hyötyjä ovat yksityisten rantakiinteistöjen virkistyskäyttömahdollisuuksien parantuminen sekä veneilyn ja kalastuksen helpottuminen. Hankkeesta rantakiinteistöjen virkistyskäyttömahdollisuuksien paranemisena saatavat rahamääräiset yksityiset hyödyt ovat yhteensä 406 644 euroa. Yleisenä hyötynä on vesialueen tilan parantuminen, joka edistää myös vesienhoitosuunnitelman tavoitteiden saavuttamista.

Hankkeen menetyksiä ovat myönnetyt käyttöoikeudet rakenteiden sijoittamiselle ja vesialueeksi muuttuviin alueisiin, vedenkorkeuden noususta aiheutuvat vettymishaitat sekä yksityisteiden rakenteille aiheutuvat haitat. Laskennallisesti menetykset ovat yhteensä noin 63 600 euroa, joista on määrätty maksettavaksi korvaukset siltä osin kuin menetykset ovat hankkeesta koituvia hyötyjä suuremmat tai hankkeeseen ei ole suostuttu korvauksetta.

Lupamääräysten mukaisesti toteutettuna hankkeesta yleisille ja yksityisille eduille saatava hyöty on huomattava verrattuna siitä yleisille ja yksityisille eduille koituviin menetyksiin. Hankkeesta ei aiheudu sellaista rantakiinteistön käyttömahdollisuuksien olennaista huonontumista, joka aiheuttaa kohtuutonta haittaa tai vahinkoa alueen omistajalle tai haltijalle. Hakija hallitsee omistusoikeuden tai pysyvän käyttöoikeuden perusteella noin 88 %:a veden alle jäävästä alueesta. Edellytykset luvan myöntämiselle ovat olemassa.

Hankkeesta yleisille tai yksityisille eduille saatava hyöty on huomattava verrattuna siitä yleisille tai yksityisille eduille koituviin menetyksiin.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Valittajat ovat ensisijaisesti vaatineet aluehallintoviraston päätöksen kumoamista ja toissijaisesti hankkeen muuttamista takaisin alkuperäiseksi alivedenkorkeuden nostamiseksi. Valittajat ovat vaatineet myös korvausten korottamista vastaamaan todellisia kustannuksia ja taloudellisia menetyksiä.

Vaatimusten perusteena on esitetty, että päätös on tehty virheellisin tiedoin ja lainvastaisesti. Päätöksenteossa lähtötietoina ovat olleet aliveden nostaminen 21 cm:llä ja keskiveden nostaminen 4 cm:llä, mikä olisi ollut hyväksyttävissä. Keskivedenkorkeuden nostaminen 30 cm:llä on kuitenkin vaikutuksiltaan moninkertainen, eikä niin isoa poikkeamaa alkuperäisestä voida pitää enää lainmukaisena. Korvauksissa tulee huomioida kaikki maa-alueet, tiestö ja muu infra sekä jokainen kiinteistönomistaja tasavertaisina luotettavin ja oikeellisin laskelmin.

Hakijan päätöksenteko

Sonkajärven kunnan päätöksentekoprosessi on ollut kyseenalainen eikä toteuta hyvää hallintotapaa. Kunnassa tehtiin vuonna 2011 alivedenkorkeuden nostosta mielipidekysely, jonka mukaan tärkein edellytys on, että kaikkien rannanomistajien keskuudessa vallitsee yhteisymmärrys tulevasta vedenkorkeuden tasosta, ja järven alivedenkorkeuden nosto on mitoitettava siten, ettei korvattavia haittoja aiheudu kenellekään ja että nosto on riittävä

järven tilan parantamiseksi. Kyselyn tuloksia on käytetty perusteluna ja jopa rantakiinteistöjen omistajien hyväksyntänä. Kysely on lähetetty 183 kiinteistölle, joista 69 % on vastannut. Vastanneista 61 % oli alivedennoston kannalla.

Sonkajärven kunnan tekninen lautakunta on vuoden 2011 selvitykseen pohjautuen 29.8.2018 päättänyt, että kunta yhteistyössä Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (jäljempänä ELY-keskus) kanssa laatii hankesuunnitelman Sonkajärven vedenkorkeuden nostamisesta ja selvittää vesioikeudellisen käsittelyn ja valtion osallistumisen hankkeen rahoitukseen. Pohjapadon vaikutus keskivedenkorkeuteen on määritelty lautakunnan päätöksessä, ja N2000-järjestelmään muutettuna keskivedenkorkeus olisi +97,42 m. Aluehallintoviraston päätöksessä keskivedenkorkeus on N2000 +97,71 m eli lähes 30 cm yli sen, mihin lainmukainen päätös on annettu kunnan teknisessä lautakunnassa, kunnanhallituksessa ja kunnanvaltuustossa. Näin isoa poikkeamaa kunnan päätöksenteon lähtökohdissa ja myöhemmin toteutuneessa aluehallintoviraston päätöksessä ei voida pitää lain tai hyvän hallintotavan mukaisena.

Aluehallintovirasto antoi 11.5.2022 kuulutuksen vesilain mukaisesta lupahakemuksesta. Vasta tässä vaiheessa maa-alueiden omistajat saivat tiedon asiasta ja sen yksityiskohdista. Hakija oli edennyt asiassa osakaskuntien kanssa jättäen huomioimatta vaikutusalueen kiinteistönomistajat, pelto- ja metsäalueiden omistajat ja niistä elinkeinonsa saavat yrittäjät. Maa-alueiden omistajat tulee huomioida samanarvoisina osallisina. Hakemusta perustellaan sillä, että osakaskuntien sopimukset kattavat yli 88 % pysyvästi veden ja pohjapadon alle jäävistä alueista. Päätöksen vahinkoluettelosta voidaan laskea, että osakaskunnat omistavat pysyvästi veden alle jäävistä metsistä alle kolmanneksen ja pelloista alle puolet. Jos lasketaan laajempi vettyvien alueiden hallinta, niin esimerkiksi pelloista osakaskunnilla on vain alle kymmenesosan hallinta. Kunta ei voi tällä tavalla ohittaa maa-alueiden omistajia, varsinkin kun lähtökohta hankkeen aloittamisvaiheessa on ollut rannanomistajien yhteisymmärrys tulevasta vedenkorkeudesta ja se, ettei korvattavia haittoja aiheudu.

Hyvän hallintotavan oikeusperiaatteena on yhdenvertaisuusperiaate, joka velvoittaa tasapuoliseen kohteluun, johdonmukaisuuteen ja syrjimättömyyteen. Laissa edellytetään vuorovaikutusta ja yhteistyötä. Intressitahojen tulisi olla kattavasti edustettuina jo suunnitteluvaiheessa. Tämä yhteistyö puuttui kokonaan, ja aiheesta järjestettiin kuulemistilaisuus vasta asian ollessa jo kuulutusvaiheessa. Korona-aikaan ei tässä tilanteessa voi vedota, sillä pandemia ei estänyt asioiden hoitamista postitse, sähköpostitse tai vaikka etätilaisuutena. Kunnan toimintaa ei hankkeen valmisteluissa voi pitää asiallisenä eikä puolueettomana. Kunta on esittänyt hakemusvaiheessa asian alimpien vedenkorkeuksien nostamisena hallinnossaan ja osakaskuntien kokouksissa tuomatta esille nostamisen aiheuttamia haittoja. Kunnanhallitus on todennut yleisötilaisuuden jälkeen pitämässään kokouksessa 6.6.2022 (§ 118), että vedenkorkeuden nousu aiheuttaa merkittäviä haittoja paikallisille maa- ja metsätalousyrittäjille. Osakaskunnat ovat joutuneet tekemään päätökset ilman kaikkea saatavilla olevaa tietoa luottaen kunnan virkamiehen

sanomaan, että kyseessä on vain alimpien vedenkorkeuksien nostaminen. Kokouksessa ei ole käsitelty vettymisalueita tai -vahinkoja. Lisäksi kokouksen osallistujien on annettu ymmärtää, että maanomistajilta on saatu hankkeeseen suostumus.

Virheet ja kyseenalaistettavat tiedot päätöksessä

Aluehallintoviraston hakemuskuulutuksessa ja päätöksessä on ristiriita vettyvien alueiden pinta-alassa. Hakemuskuulutuksessa pinta-alaksi mainitaan 283 hehtaaria, kun päätöksessä se on 155 hehtaaria.

Aluehallintoviraston päätöksessä on keskivedenkorkeudesta ristiriitaisia lukemia. Esimerkiksi sivulla 16 tulevaksi keskivedenkorkeudeksi on määritetty N2000 +97,5 m.

Hakemuksesta on annettu useita muistutuksia. Muistutuksiin lienee vastannut hakija yhdessä suunnittelijan kanssa. Vastauksia ei ole annettu kaikkiin kohtiin ja osa kysymyksistä on tarkoituksella ymmärretty väärin tai niihin on tarkoituksella vastattu väärin. Hyvän hallinnon perusteisiin kuuluu myös palveluperiaate ja palvelun asianmukaisuus sekä hyvän kielenkäytön vaatimus. Ne eivät toteutuneet tässä hankkeessa kirjallisten vastausten ja kuulemistilaisuuden kohdalla. Kuulemistilaisuudessa yleisön tiedonhaluun suhtauduttiin alentuvasti, eikä neuvontavelvollisuutta noudatettu.

Hanketta perustellaan virkistys- ja matkailukäytön lisääntymisellä, mutta aiheesta ei ole tehty selvitystä. Valittajilla on omistuksessaan yli 21 km rantaviivaa ja hallinnassaan vuokrasopimuksin vielä enemmän. Vesillä liikkujista ei juuri ole havaintoja vuosien varrelta lukuun ottamatta yksittäisiä veneilijöitä tai meloimia. Kunnan on hakijana virheellistä viitata matkailuun ja muuhun laajaan virkistys- ja kalastuskäyttöön, koska käytännössä sellaista ei järvellä ole. Kunnan kalastusmatkailu keskittyy voimakkaasti Jyrkän alueen järviin ja jokiin, eikä kunta edes omassa markkinoinnissaan tunnista Sonkajärveä virkistys- ja kalastusmatkailualueeksi.

Rantakiinteistöjen arvonnousua perustellaan virkistyskäyttöarvon nousulla, jonka on arvioitu olevan vähintään 10–20 %. Tämä laskentatapa on antanut rantatontin keskiarvohyödyksi 4 841 euroa. Laskenta pohjautuu Suomen ympäristökeskuksen rantatonttien hinnan muutosta mittaavaan kaavaan, kun vesistöjen yleisen käyttökelpoisuusluokituksen mukainen ekologinen tila vesistöissä muuttuu. Tämä 10–20 muutosprosentin käyttäminen on virheellistä, sillä Suomen ympäristökeskuksen vesikartan mukaan Sonkajärven ekologinen tila on luokiteltu hyväksi. Ympäristöhallinnon tietojärjestelmässä olevien tietojen mukaan Sonkajärven ekologinen tila on hyvä biologisten, fysikaaliskemiallisten ja hydrologisten muuttujien perusteella. Laskennassa ei voida käyttää prosenttina vastaavaa lukua, joka saadaan tilanteessa, jossa ekologiselta laadultaan välttävä vesi muutetaan tavoitetilaan tyydyttävä (10 %) tai välttävä tavoitetilaan hyvä (20 %), sillä vesi on todistetusti jo lähtökohdaltaan hyvä. Arvonnousuna ei voida käyttää myöskään virkistyskäyttöarvon nousua, jonka voidaan arvioida olevan vesistöjen kunnostushankkeissa aina vähintään 10 %, jos hanke on käynnistynyt ja saanut

paikallista kannatusta. Kyseessä ei ole kunnostushanke vaan pelkkä keskivedenkorkeuden nosto, eli muut kunnostushankkeissa vaadittavat toimenpiteet jäävät suorittamatta. Hanke ei ole todistetusti saanut myöskään paikallista kannatusta. Täten laskelmissa ei voida käyttää rahamääräisenä yksityisenä hyötynä 406 644:ää euroa.

Vetymisvahinkoalueeksi päätöksessä on ilmoitettu 155 hehtaaria. Kartoissa ei ole otettu huomioon muuta kuin rantaan rajoittuvat vetymisalueet. Maan kaltevuutta ei ole otettu huomioon kauempana rannoista, vaan alavilla pelloilla on jäänyt laskelmien ulkopuolelle suuria alueita. Esimerkiksi kiinteistöllä [REDACTED] olevalla peltolohkolla on huomioitu vettyväksi metsää ja peltoa vain rannalta. Peltolohkolla on keskempänä selkeästi alava alue, joka jää vetymisrajan alapuolelle. Tiestöstä on jäänyt huomioimatta kokonaan alueita, esimerkiksi Likolammen ylittävä tie kiinteistöllä [REDACTED]. Korvauslaskelmissa on virheitä: esimerkiksi kiinteistöllä [REDACTED] on vähennetty tonttien hyöty 4 841 euroa, vaikka kiinteistöllä ei ole rakennuspaikkaa. Esimerkkien kaltaisia virheellisiä yksityiskohtia löytyy päätöksestä muiltakin eri kiinteistöiltä.

Korvauksia tulee maksaa kaikille tasapuolisesti. On hyvän hallintotavan vastaista ja lainvastaista jättää osa alueista korvaamatta tai korvata niitä virheellisin laskelmin. Kaikki yksityisten rakentama ja/tai omistama infra tulisi korvata tasapuolisesti ja käyvän arvon mukaan, oli sitten kyseessä tie, pelto, metsä, oja, tierumpu, salaojitus tai muu vastaava.

Peltojen ja metsien luokitus on aliarvioitu ja väheksytty, eikä se pohjaudu asiantuntijatietoon. Sillä perusteella, että kevättulva käy pellolla, ei peltoa voida luokitella keskimääräistä huonommaksi. Peltojen viljavuutta ja maankäyttöä arvioitaessa rantapelto ovat kiistatta alueen parhaimpia ja satotasot korkeita. Näiden alueiden viljelyssä ja ruokatuotannossa pitäminen on tärkeää jo huoltovarmuuden kannalta.

Päätöksessä mainitaan, että ”tulevan keskiveden korkeudella puusto ja pellot eivät ole ensiluokkaista, koska jo nykyisellään vedenkorkeuden pysyvyyssäyrän mukaan 14,6 % ajasta eli yli 53 vuorokautta vuodessa vesi on tätä korkeammalla. Nyt veden alle jäävä alue on jo nykyisellään lähes kaksi kuukautta vuodessa tulvan alla.” Hakija tunnustaa, että tulvaraja ylittyy jo nyt kahdella kuukaudella. Viljelyn se kuitenkin mahdollistaa, sillä tulva pääsee laskemaan nopeasti, ja viime vuosilta voidaan todeta, että vesi on laskenut tason N2000 +97,71 m alle nopeasti jo toukokuun viimeisellä viikolla. Päätöksessä mainitaan, että ”pohjapadon rakentamisen jälkeen Sonkajärven vedenkorkeus on 35 % ajasta yli tulevan keskiveden N2000 +97,71 m eli 128 vuorokautta vuodessa.” Tulvarajan ylittävä aika kasvaa siis 75 päivää eli 141 %. Keskivedenkorkeuden nosto tulee vaikeuttamaan alavimpien peltojen viljelyä ja jopa estämään sen. Vetymisalueiden laajeneminen ja vetymisajan pidentyminen aiheuttavat huuhtoutumista ja hankaloittavat viljely- ja maanparannustoimenpiteitä tehden osan turhaksi. Jatkossa alueita ei kannata enää kalkita, mikä ohjaa maatalousmaan käyttöä väärään suuntaan köyhdyttäen maaperää.

Taloudelliset menetykset viljelyalueen supistuessa ja tuotetun sadon sekä pinta-aloihin perustuvien tukien alentuma tulee laskea pitemmälle aikavälille, vuosikymmenille. Peltoviljelystä tulee poistumaan vettymisen vuoksi pinta-aloja myös muista syistä, joita ei ole otettu huomioon. Esimerkiksi kymmenen metrin levyiset suojavyöhykkeet lasketaan aina keskivedenkorkeudesta, jonka noston myötä suojakaistat ulottuvat nykyisin viljelylle alueelle pienentäen kokonaispinta-alaa sekä viljelystä että tukialueista aiheuttaen siten tulonmenetyksiä vuosittain.

Metsätalouden haitat ovat paljon suuremmat kuin laskelmissa esitetään. Metsällä on metsäpohjan lisäksi myös puuston arvo ja odotusarvo, jotka jäävät nyt toteutumatta. Vettyvien metsäalueiden korvausten tulee olla käyvän arvon mukaisia. Esimerkiksi vesijättömaan lunastaneen henkilön kiinteistöllä on tehty tila-arvio keväällä 2022 tätä tarkoitusta varten, ja Metsänhoitoyhdistys Savotta ry:n asiantuntijan mukaan metsämaan todellinen arvo on 19 106,40 euroa. Kiinteistölle on kuitenkin osoitettu korvauksia veden alle jäävästä tai vettyvästä metsämaasta vain 647,58 euroa.

Vesijättömaita lunastaneet ovat maksaneet osakaskunnille lunastamistaan maista. Nyt lunastusten arvo mitätöityy, ja vesijättömaan lunastaneet ovat täysin vailla omaisuudensuojaa. Käytännössä osakaskunnat hyötyvät jo kertaalleen myymästään maa-alueesta uudelleen. Hankkeessa esitetyt korvaukset ovat mitättömiä eivätkä ota huomioon elinkeinotoimintaa ja sille aiheutuvia taloudellisia menetyksiä, jotka kohdistuvat siis kaikkiin tuleviin vuosiin, vuosikymmeniinkin. Vesistöihin liittyvissä hankkeissa on usein arvioitu vaikutuksia 50 vuoden, jopa 80 vuoden päähän, mutta tästä hankkeesta ne puuttuvat täysin.

Luottamuksensuoja

Koko prosessi on osoittanut suurta epäluottamusta virkamiehen toimintaa, kunnallishallintoa ja aluehallintoviraston päätöksiä kohtaan. Hakemuksesta löytyy paljon virheitä, jotka ovat menneet läpi aluehallintoviraston päätökseen asti. Kuntalaiset ja kiinteistönomistajat eivät voi luottaa virkamiehiin ja hallintoon, jos tällainen toimintatapa ja selkeät virheet hyväksytään hallinnossa. Hyvän hallinnon yksi tärkeimmistä kohdista on luottamuksensuojaperiaate, jonka pitäisi olla yksilön suojaa julkista valtaa vastaan ja joka antaa yksityiselle oikeuden luottaa viranomaisen toiminnan oikeellisuuteen ja virheettömyyteen.

Asian käsittely ja selvittäminen hallinto-oikeudessa

Hallinto-oikeus on tiedottanut valituksesta julkisella kuulutuksella. Tieto kuulutuksesta on julkaistu Sonkajärven kunnassa.

Itä-Suomen aluehallintovirastolta on pyydetty lausunto valituksesta. Asianosaisille, joita asia erityisesti koskee, sekä Pohjois-Savon ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle, liikenne ja infrastruktuuri -vastuualueelle ja kalatalousviranomaiselle, Kainuun ELY-

keskuksen patoturvallisuusviranomaiselle ja Sonkajärven kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle on varattu tilaisuus vastineen antamiseen valituksesta.

Itä-Suomen aluehallintovirasto on lausunnossaan todennut muun ohella, että kuulutustekstissä on ollut virheellinen vettymisvahinkoalueiden pinta-ala. Kuulutustekstissä on esitetty hakemuksen pääasiallinen sisältö. Kuulemisaineistossa ja päätöksessä vettymisvahinkoalueiden yhteenlaskettu pinta-ala on ristiriidaton ja oikein. Yksittäisen kiinteistön osalta on käytetty kyseiselle kiinteistölle määritettyä vahinkoalueen pinta-alaa, joten kokonaispinta-alalla ei ole vaikutusta yksittäisen asianosaisen etuun. Hakemuksessa esitetty kokonaispinta-ala on kuitenkin huomioitu päätöksen intressivertailussa hankkeen menetyksenä.

Hakijan esittämiä korvauksia ei ole määrätty korvattavaksi sellaisenaan. Päätöksessä määrättyissä korvauksissa on otettu huomioon valituksessa mainitut virheet, ja korvaukset on määrätty maksettaviksi päätöksessä ja sen perusteluissa esitetyn mukaisesti. Vettymisalueiden osalta päätöksessä ja siinä määrättyissä korvauksissa on huomioitu myös rantavyöhykkeen ulkopuolelle sijoittuvat alueet niiden korkeusasemaan perustuen.

Päätöksessä rantakiinteistöjen arvonnousua on perusteltu virkistyskäyttöarvon nousuna. Päätöksessä on huomioitu virkistyskäyttöhyötynä yleisen käytännön mukaisesti veden laadun lisäksi hankkeen vaikutukset kiinteistöjen rannan laatuun. Vedenkorkeuden nostohankkeissa erityisesti rannan laadun paraneminen vaikuttaa kiinteistön virkistyskäyttöarvoon ja sen arvotukseen hankkeen hyötynä intressivertailussa. Keskivedenkorkeuden noston vaikutus veden laatuun on vähäinen.

Päätöksessä määrätty korvaukset on määrätty kertakaikkisina korvauksina. Kertakaikkinen korvaus käsittää korvauksen kohteena olevan omaisuuden pysyvän käyttöoikeuden tai käytölle aiheutuvan pysyvän haitan ja omaisuuden tuoton pysyvän alenemisen, joten valituksessa mainittu pidemmän aikavälin sadon supistuminen sisältyy määrättyyn korvaukseen.

Pohjois-Savon ELY-keskuksen liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue on ilmoittanut, että se ei anna asiassa vastinetta. Suunnitellulla pohjapadolla ja sen käytöllä ei ole merkittävää vaikutusta maantiekiinteistöihin.

Pohjois-Savon ELY-keskuksen kalatalousviranomainen on ilmoittanut, että se ei anna asiassa vastinetta.

Ylä-Savon ympäristölautakunta kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena on ilmoittanut, että se ei anna asiassa vastinetta.

Kainuun ELY-keskuksen patoturvallisuusviranomainen on ilmoittanut, että valituksessa ei ole esitetty patoturvallisuuteen liittyviä vaatimuksia, eikä patoturvallisuusviranomaisella näin ollen ole tarvetta antaa asiassa vastinetta.

Sonkajärven kunta on vastineessaan vastustanut valittajien vaatimuksia ja todennut muun ohella, että valittajien kokonaiskäsitys vedenkorkeuden nostohankkeesta on virheellinen. Valittajat ovat sekoittaneet tulvarajan ja keskivedenkorkeuden. Tulvaraja ymmärretään yleensä tulvavedenkorkeudeksi, jolla alkaa syntyä vahinkoja, ja se on huomattavasti korkeammalla kuin keskivedenkorkeus.

Keskivedenkorkeuden noston suuruus on tarkentunut suunnittelun aikana vuonna 2021 ja on ollut kunnan päättäjien tiedossa ennen hakemuksen lähettämistä aluehallintovirastoon. Päätöksenteon lähtökohtina eivät ole olleet valittajien väittämät väärät vedenkorkeudet, vaan kunnan päätökset ja aluehallintoviraston päätös ovat syntyneet oikean tiedon pohjalta ja lainmukaisesti.

Koska Sonkajärven kunnalla on sopimus yli 88 %:iin veden alle jäävästä alueesta, vesilain mukaiset luvan myöntämisen edellytykset täyttyvät. Vettyneiden alueiden hallinnalla ei ole vesilain kannalta merkitystä. Rannanomistajat eivät ole sananmukaisesti rannanomistajia, koska 1,5 m lasketun järven rantaa kiertää järven laskussa syntynyt vesijättökaistale, joka on pääosin osakaskuntien omistuksessa vesijättöä lunastaneita kiinteistöjä lukuun ottamatta.

Valittajien mainitsema hankkeen vastustajien omistuksessa oleva yli 21 km pitkä rantaviiva ei ole vesilain mukainen rantaviiva kuin vesijättöjen lunastusten kohdalla. Noin 88 % pysyvästi veden alle jäävästä alueesta on osakaskuntien omistamaa, ja ne ovat hankkeen kannalla.

Nykyisellään Sonkajärven vedenkorkeuden laskiessa veneily ja kalastus estyvät paikoin kokonaan, jolloin on selvää, ettei veneitä ja kalastajia näy. Pohjapadolla alimpia vedenkorkeuksia nostetaan 0,5 m, jolloin veneily- ja kalastusmahdollisuudet paranevat merkittävästi myös kuivakausina.

Vaikka Sonkajärven ekologinen tila on luokiteltu hyväksi, sen virkistyskäyttö vaikeutuu ja estyy vedenkorkeuden laskiessa. Lisäksi maisema rumentuu ja veden laatu huononee matalissa lahdissa ja salmissa vedenkorkeuden laskiessa ja vedenvaihtuvuuden estyessä. On todennäköistä, että tämä laskee rantakiinteistöjen arvoa kymmenillä tuhansilla euroilla, joten vahinkoarviolaskennassa hyötynä käytetty 4 841 euroa on arvioitu alakanttiin. Tällöin hakemussuunnitelmassa yksityisinä hyötynä arvioitu 406 644 euroa edustaa minimiä. Sonkajärven ekologinen luokka ei ehkä nouse erinomaiseen vedenkorkeuden noston takia, mutta joka tapauksessa se parantaa ekologisen luokan pysymistä hyvässä ja estää sen laskemista tyydyttävään.

Kiinteistön [REDACTED] peltolohkolla on noin 100 m rannasta 0,2572 hehtaarin kokoinen alue, jonka korkeus on paikkatietoikkunan maastomallin mukaan N2000 +98,5–98,91 m. Tällöin kuivavara tulevasta järven keskivedestä on 0,8–1,2 m. Hakemussuunnitelman liitteen 4.3 mukaan tason N2000 +98,61 m alapuolella vahinkokerroin on 0,25 ja korkeusvyöhykkeellä N2000 +98,61–98,91 m vahinkokerroin pienenee arvosta 0,25 nollaan keskiarvon ollessa 0,125, jota käytetään tämän vyöhykkeen vahinkoarviossa.

Tason N2000 +98,61 vettymisalue on 0,07 ha maastomallista mitattuna. Kunta on esittänyt uuden vettyvän alueen vahinkoarviona 0,07 ha:n suuruisesta alueesta 87,5 euroa ($0,07 \text{ ha} \times 0,25 \times 5000 \text{ e/ha}$) ja 0,1872 ha:n suuruisesta alueesta 117 euroa ($0,1872 \text{ ha} \times 0,125 \times 5000 \text{ e/ha}$) eli yhteensä 204,50 euroa.

Likolammen ylittävä tie on osakaskunnan aluetta eikä kiinteistön [REDACTED]. Tämä on huomioitu vahingonarviossa maa-alueena, mutta ei tienä. Tien korotustarve on noin 35 metrin matkalla 0–0,3 m eli keskimäärin noin 0,15 m. Korotuksen keskileveys on noin 4,3 m kun sivuluiskat (noin 1:2) huomioidaan. Tällöin korotusmassat ovat 25 m^3 . Tie on edelleen tulvien aikana veden alla kuten nykyisinkin. Tiellä ei ole hoitokuntaa.

[REDACTED] ei kiinteistöllä [REDACTED] on vakitui ole rakennuspaikkaa on vääriä, koska osoitteessa [REDACTED] en asuinrakennus ja Sonkajärven rantaan rajoittuvana kiinteistönä siihen kohdistuvat samat virkistyskäyttö- ja maisemahyödyt kuin muillekin rantakiinteistöille.

Hankkeen vastustajat ovat rakentaneet teitä alueille, joille tulva nousee nykyisin lähes joka vuosi. Pohjapadon rakentamisen jälkeen tulva käy muutaman senttimetrin korkeammalla, mutta sillä ei ole merkitystä, koska esimerkiksi tiellä 0,8 metrin tulva ei havaittavasti eroa vaikutuksiltaan 0,85 metrin tulvasta.

Vedenkorkeuden noston takia pysyvästi veden alle jäävä ja vettyvä alue ($0,3 \text{ m} + 1,2 \text{ m} = 1,5 \text{ m}$) on sama kuin järven lasku (1,5 m). Vaikutusalue on vesijättöä, josta alin 0,3 m on keskimäärin yli 53 vuorokautta eli lähes kaksi kuukautta vuodessa tulvan alla. Tällä korkeusvyöhykkeellä maanviljely on lähes mahdotonta ja metsänkasvatus turhaa, koska puusto kestää vaurioitumatta vain kahden viikon kevättulvan. Nykyinen kahden viikon tulvaraja (keskimäärin vuodessa) on tasolla N2000 +98,25 m eli 54 cm tulevaa keskivedenkorkeutta korkeammalla.

Sonkajärven vedenkorkeuden vaihtelu on ollut keskimäärin 2 m vuodessa ja enimmillään 3 m vuodessa, mikä haittaa rantojen käyttöä. Vaikka Sonkajärven rannat kärsivät tästä, peltojen korvaukset on laskettu toteutuneiden kauppojen keskimääräisellä pellon hinnalla ja metsien vahingot hinnan 500 euroa/hehtaari mukaan, vaikka vanhan vesijätön oikeampi hintaluokka olisi joutomaan hinta 50 euroa/hehtaari.

Valittajat ovat tuoneet esille, että Metsänhoitoyhdistys Savotta ry:n asiantuntijan mukaan kiinteistön [REDACTED] metsämaan arvo puineen on 19 196,40 euroa. Arvio on tehty lunastusta varten. Arvion mukaan alueen pinta-ala on 3,8 hehtaaria ja pituus kartasta mitattuna 800 m, jolloin keskimääräinen leveys on 48 m. Puusto on pääosin uudistuskypsää koivua. Vahinkoarvion korkeusmallista laaditussa kartassa vettymisalue on 2,64 ha. Veden alle ei jää metsämaata. Koska metsänhoitoyhdistyksen asiantuntijan lausunnon mukaan alue on hakkuukypsää eikä taimikoita ole, odotusarvoakaan ei ole. Ainoa haitta on maapohjan vähäinen lisävettyminen. Lausunnossa maapohja on luokiteltu lehdoksi eli kalleimmaksi ja parhaaksi kasvupaikaksi,

vaikka alue on vanhaa vesijättöä. Hakijan mielestä korvausesitystä ei ole tarpeen muuttaa.

Vesijättömaita lunastaneet ovat lunastaneet 1,5 metrin järvenlaskun takia kuiville jääneen alueen kiinteistöjensä kohdalta keskivesirajaan saakka. Nyt keskivesi nousee 0,3 m eli viidesosan laskun määrästä, jolloin myös noin viidesosa lunastetusta alueesta jää pysyvästi veden alle ja siitä maksetaan vesilain mukainen 1,5-kertainen korvaus. Osalle lunastetuista vesijätöistä syntyy myös lisävettymistä, joka on esitetty korvattavaksi. Lunastetun vesijätön yläosan metsän kasvuun vettymisen ei ulotu, mutta tulvahaitat säilyvät entisellään. Tiedossa ei ole vesijättöalueelle sijoittuvaa elinkeinotoimintaa, joka estyisi tai vaikeutuisi. Vesijättöalue on kokonaisuudessaan tulva-alueita, josta nyt pysyvästi veden alle jäävä alue on jo nykyisin lähes kaksi kuukautta veden alla, joten sen järkevä maa- ja metsätaloudella käyttö on käytännössä mahdotonta.

Valittajien kommentit luottamuksensuojasta ovat perusteettomia ja väitteet kunnan virkamiehistä, kunnan hallintoa ja aluehallintovirastoa kohtaan aiheuttomia. Hakemuksessa on ollut pieniä kirjoitusvirheeseen rinnastettavia puutteita, muttei sellaisia merkittäviä virheitä, jolla olisi ollut vaikutusta hankkeen lailliseen etenemiseen kunnan ja aluehallintoviraston päätöksenteossa.

Valittajat ovat vastaselityksessään toistaneet vaatimuksensa ja todenneet muun ohella, että päätöksessä ja kunnan vastineessa mainitut hyödyt ovat laskennallisia ja suuruudeltaan kyseenalaisia, sillä esimerkiksi kiinteistöjen arvonnousu tietyllä euromäärällä on erittäin epärealistista alueella, jossa kiinteistökauppoja on vähän ja kiinteistöjen arvot ovat jatkuvasti laskevia vedenkorkeudesta riippumatta. Haitat ovat todellisia ja konkretisoituvat heti. Haitoissa ei ole kyse vesijättöalueista kuten kunta on väittänyt, vaan maanomistajien omistamilla alueilla haitta tulee olemaan maa- ja metsätaloudelle pysyvä, ja sen arviointia on monin tavoin vähätelty.

Vedenkorkeuden nosto aiheuttaisi merkittäviä haittoja maa- ja metsätaloudelle. Maa- ja metsätalous on yksi Sonkajärven kunnan keskeinen elinkeino. Valittajat ovat esittäneet vesi.fi -palvelusta ladatun kuvaajan, jossa näkyvät Sonkajärven luusualla mitatut ja ennustetut vedenkorkeudet vuoden 2022 lopulta vuoden 2023 loppuun saakka sekä vedenkorkeuksien vaihteluväli aiempina vuosina. Valittajat ovat esittäneet myös laatimansa kuvaajan, jossa on simuloitu vedenkorkeuden muutosta, jos Sonkajärven keskivedenkorkeuden nosto toteutetaan.

Jälkimmäisen kuvaajan mukaan suunnitelma ei juuri vaikuta tulvahuippuihin: niiden osalta vedenkorkeuden nousu on vain noin 3 cm, jos kunnan antamat tiedot pitävät paikkansa. Alemmilla tasoilla vedenkorkeuden nousu on 6–49 cm. Jos nosto toteutetaan kunnan suunnitteleman tavalla, järven vedenkorkeuden nousu yli nykyisen keskivesirajan kohdentuisi pääsääntöisesti ajanjaksolle 15.4.–15.8. eli kasvukaudelle. Tämä vaikeuttaa ja estää kasvukauden oikea-aikaisia viljelytoimenpiteitä (muokkaus, kylvä, lannoitus, kasvinsuojelu, sadonkorjuu, maanparannus) ja johtaisi siihen, että peltojen

viljavuus heikkenisi ja niiden arvo laskisi. Vuoden 2023 mitatut arvot ovat selvästi alle historiallisen vaihteluvälin ylärajan, joten tulevina vuosina on mahdollista, että todellinen vedenkorkeus on suurempi. On myös huomioitava luontainen sadannan lisääntyminen. Päätöksessä puhutaan toistuvasti tulvan alle jäämisestä, ja oleellista on, että vedenkorkeuden N2000 +97,71 m ylittävä aika kasvaa 128 vuorokauteen.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaisen päätöksen liitteen 2 korvausluetteloa [REDACTED] osaksi omistaman kiinteistön [REDACTED] osalta siten, että korvaus on 650,65 euroa.

Muilta osin hallinto-oikeus hylkää valituksen.

Perustelut

Sovelletut oikeusohjeet

Vesilain 3 luvun 4 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan lupa vesitaloushankkeelle myönnetään, jos hankkeesta yleisille tai yksityisille eduille saatava hyöty on huomattava verrattuna siitä yleisille tai yksityisille eduille koituviin menetyksiin.

Vesilain 3 luvun 6 §:n 1 momentin mukaan luvan myöntämisen edellytyksiä harkittaessa vesitaloushankkeesta yleiselle edulle aiheutuvia hyötyjä ja menetyksiä arvioidaan yleiseltä kannalta. Arvioinnissa voidaan käyttää rahaa-arvoa, jos hyödyn tai menetyksen suuruus voidaan määrittää rahassa. Saman pykälän 2 momentin mukaan arvioinnissa on otettava huomioon, mitä vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain mukaisessa vesienhoitosuunnitelmassa ja merenhoitosuunnitelmassa on esitetty hankkeen vaikutusalueen vesien tilaan ja käyttöön liittyvistä seikoista.

Vesilain 3 luvun 7 §:n 1 momentin mukaan luvan myöntämisen edellytyksiä harkittaessa vesitaloushankkeesta saatavana yksityisenä hyötynä otetaan huomioon maa- tai vesialueen tai muun omaisuuden tuottavuuden tai käytettävyyden parantumisesta aiheutuva omaisuuden käyttöarvon lisääntyminen sekä hankkeen toteuttamisesta välittömästi saatava muu etu. Saman pykälän 2 momentin mukaan hankkeesta aiheutuvana yksityisenä menetyksenä otetaan huomioon: 1) hakijalle myönnettävät käyttö- tai lunastusoikeudet; 2) kustannukset sellaisista vahingoista ja käyttöoikeuksista, joista hakija on hankkeen toteuttamiseksi erikseen sopinut asianosaisen kanssa, ja vastaavassa tarkoituksessa hakijalle vapaaehtoisesti luovutettujen alueiden hankkimiskustannukset; sekä 3) muut hankkeeseen osallistumattomalle taholle aiheutuvat menetykset.

Vesilain 6 luvun 4 §:n mukaan ellei kyse ole yleisen tarpeen vaatimasta hankkeesta, lupaa ei saa myöntää sellaiselle keskivedenkorkeuden nostamista

tai laskemista tarkoittavalle hankkeelle, josta aiheutuu 1) sellaista rantakiinteistön käyttömahdollisuuksien olennaista huonontumista, joka aiheuttaa kohtuutonta haittaa tai vahinkoa alueen omistajalle tai haltijalle eikä tämä ole hankkeeseen suostunut tai 2) erityisen luonnonsuojeluarvon huomattavaa heikentymistä.

Vesilain 6 luvun 5 §:n 2 momentin mukaan jos hankkeen tarkoituksena on järven tai lammen keskivedenkorkeuden nostaminen, luvan myöntämisen edellytyksenä on, että vähintään kolmea neljänestä veden alle jäävän maa-alueen omistajat ovat antaneet kirjallisesti suostumuksensa nostamiseen. Lupa voidaan myöntää myös, jos luvanhakija hallitsee omistusoikeuden tai pysyvän käyttöoikeuden perusteella enempää kuin puolta veden alle jäävästä alueesta.

Vesilain 11 luvun 8 §:n mukaan hakijalle ja muille asianosaisille on tarpeen mukaan varattava tilaisuus selityksen antamiseen hakemuksen johdosta tehdyistä lausunnoista, muistutuksista ja mielipiteistä. Selityksen johdosta voidaan asianosaiselle varata tilaisuus selityksen antamiseen.

Vesilain 11 luvun 17 §:n 1 momentin mukaan asian ratkaisevan viranomaisen on tutkittava asiassa annetut lausunnot ja tehdyt muistutukset sekä lupa-asiassa luvan myöntämisen edellytykset. Saman pykälän 2 momentin mukaan lupa-asiassa lupa myönnetään, jos hanke täyttää vesilaissa ja sen nojalla annetuissa asetuksissa säädetty vaatimukset.

Vesilain 13 luvun 1 §:n mukaan hankkeesta vastaava on velvollinen korvamaan tämän lain tai siihen perustuvan luvan nojalla suoritettua tai suoritettavasta toimenpiteestä aiheutuvan edunmenetyksen tämän luvun mukaisesti, jos edunmenetys aiheutuu: 1) luvan mukaisesta vesitaloushankkeesta; 2) oikeudesta käyttää tai lunastaa toiselle kuuluvaa omaisuutta; - -.

Vesilain 13 luvun 9 § 1 momentin mukaan jollei muualla tässä laissa toisin säädetä, 1 §:ssä tarkoitettuna edunmenetyksenä korvataan: 1) edunmenetys, joka aiheutuu tämän lain nojalla myönnetystä käyttöoikeudesta tai oikeudesta lunastaa omaksi kiinteää tai irtainta omaisuutta; 2) kiinteän tai irtaimen omaisuuden tai sen osan muusta kuin 1 kohdassa mainitusta syystä aiheutuva menettäminen, vahingoittuminen tai huononeminen, omaisuuden käytön estyminen tai vaikeutuminen, sen tuoton vähentyminen, edellä mainituista seikoista aiheutuva arvon aleneminen sekä omistusoikeuteen perustuvan muunkin varallisuusarvoisen edun menettäminen mukaan lukien omaisuuden siirtämisestä ja toisenlaiseksi muuttamisesta koituvat kustannukset; - -.

Vesilain 13 luvun 11 §:n mukaan 9 §:n 1 momentin 1–5 kohdassa tarkoitettua edunmenetyksestä on määrättävä täysi korvaus, jollei 4 momentista tai 12 §:stä muuta johdu. Korvaus kiinteän omaisuuden tai siihen kuuluvan osan luovuttamisesta tai kiinteään omaisuuteen perustetusta käyttöoikeudesta on määrättävä siten kuin kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetussa laissa säädetään, jollei vesilaissa toisin säädetä. Saman pykälän 4 momentin mukaan korvaus maapohjaan ja sillä oleviin rakennuksiin, rakennelmiin ja laitteisiin kohdistuvasta edunmenetyksestä on

määrättävä puolitoistakertaisena, jos se aiheutuu oikeudesta lunastaa, ottaa pysyvään käyttöön tai muuttaa vesialueeksi toiselle kuuluva maa-alue.

Asiassa saatu selvitys ja oikeudellinen arviointi

Lupaviranomaisen menettely

Saadun selvityksen perusteella lupahakemuksesta on tiedotettu julkaisemalla kuulutus ja hakemusasiakirjat aluehallintoviraston verkkosivuilla 11.5.–17.6.2022. Tieto kuulutuksesta on julkaistu Sonkajärven kunnan verkkosivuilla ja hakemuksesta on erikseen annettu tieto niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee. Hallinto-oikeus katsoo, että hakemuksen tiedoksianto on toteutettu lain edellyttämällä tavalla. Sillä seikalla, miten hakija on tiedottanut hankkeesta ennen hakemuksen vireilletuloa, ei ole lupa-asiaassa oikeudellista merkitystä.

Valituksessa on esitetty, että hakijan vastaaminen hakemuksesta annettuihin muistutuksiin on ollut puutteellista. Vesilain 11 luvun 8 §:ssä on säädetty hakijan oikeudesta vastata hakemuksesta tehtyihin lausuntoihin, muistutuksiin ja mielipiteisiin. Selityksen antaminen ei ole pakollista, eikä selitykselle ole säädetty sisältövaatimuksia.

Valittajat ovat valituksenalaisessa päätöksessä esiintyneiden virheiden osalta vedonneet hallintolain 6 §:n viimeisessä virkkeessä mainittuun luottamuksensuojaperiaatteeseen. Hallinto-oikeus toteaa, että saadun selvityksen perusteella valittajille ei ole syntynyt asiassa oikeusjärjestykseen perustuvia oikeutettuja odotuksia, joita valituksenalaisella päätöksellä olisi loukattu.

Hallinto-oikeus katsoo, että valittajien esille tuomat kirjoitusvirheet hakemuskuulutuksessa ja valituksenalaisessa päätöksessä eivät ole vaikuttaneet asianosaisten etuun tai valituksenalaisessa päätöksessä tehtyyn ratkaisuun, eikä päätöstä siten ole niiden vuoksi kumottava. Hakemusasian käsittely aluehallintovirastossa on ollut lainmukaista.

Luvan myöntämisen edellytykset

Sonkajärven vedenkorkeutta on laskettu 1,5 metriä vesistötoimikunnan 4.12.1943 antamaan päätökseen perustuen perkaamalla Aittokoskea noin metri. Aluehallintovirasto on valituksenalaisella päätöksellään myöntänyt vesilain mukaisen luvan Sonkajärven keskivedenkorkeuden nostamiseen rakentamalla pohjapato sen lasku-uomaan Aittokoskeen. Pohjapadon rakentamisen myötä Sonkajärven keskivedenkorkeus nousee 30 cm, alivedenkorkeus 49 cm ja ylivedenkorkeudet 3–6 cm.

Hankkeella tavoitellaan etenkin matalien lahtialueiden umpeenkasvun estämistä. Lisääntynyt vesisyvyys hyödyttää lisäksi vesistön tilaa, vesistössä liikkumista, kalastoa ja kalastusta. Hankkeesta aiheutuu edunmenetystä muun muassa maa-alueiden veden alle jäämisestä ja vettymishaitoista. Pysyvästi vesialueeksi muuttuvien maa-alueiden pinta-ala on yhteensä noin 17,1

hehtaaria ja vettymisvahinkoalueiden noin 155 hehtaaria. Hankkeen myötä veden alle jäävästä maa-alueesta hakija omistaa tai hallitsee pysyväällä käyttöoikeudella noin 88 %.

Valituksessa on tuotu esille, ettei hankkeella ole vahinkoalueen pelto- ja metsäalueiden omistajien riittävää kannatusta. Hallinto-oikeus toteaa, ettei lupaharkinnassa ole tarvinnut antaa merkitystä veden alle jäävän maa-alueen omistajien suostumuksille, koska hakija omistaa tai hallitsee pysyväällä käyttöoikeudella enemmän kuin puolet veden alle jäävästä maa-alueesta vesilain 6 luvun 5 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla. Sillä seikalla, että hakijan hallinnassa ei ole enemmistöä veden alle jäävästä pelto- ja metsäalueesta tai vettyvästä alueesta, ei ole asiassa oikeudellista merkitystä. Edellä mainittu hallintaedellytys lasketaan veden alle jäävän alueen kokonaispinta-alasta ottamatta huomioon vettyviä alueita.

Vesilain 6 luvun 4 §:n 1 kohdassa on kielletty keskivedenkorkeuden muuttamista koskevan luvan myöntäminen ilman haitankärsijän suostumusta tilanteessa, jossa hankkeesta aiheutuu sellaista rantakiinteistön käyttömahdollisuuksien olennaista huonontumista, joka aiheuttaa kohtuutonta haittaa tai vahinkoa alueen omistajalle tai haltijalle. Valituksen perusteella ei ole johdettavissa, että lainkohdassa tarkoitettu erityinen edellytys ei täytyisi.

Valittajat ovat kyseenalaistaneet keskivedenkorkeuden nostamisesta saatavat hyödyt ja laskelman yksityisen hyödyn määrästä. Valituksenalaisessa päätöksessä suoritettussa etuvertailussa hankkeen yleisiksi hyödyiksi on katsottu veneilyn ja kalastuksen helpottuminen sekä vesialueen tilan parantuminen, joka edistää myös vesienhoitosuunnitelman tavoitteiden saavuttamista. Hallinto-oikeus katsoo, että alimpien vedenkorkeuksien nousun myötä vesistön virkistyskäyttömahdollisuudet, kuten veneily ja kalastus, lähtökohtaisesti parantuvat, mikä on otettu etuvertailussa huomioon lain mukaisesti yleiseltä kannalta arvioiden. Valituksessa mainittu matkailukäytön lisääntyminen ei ole ollut osa etuvertailua.

Valituksenalaisessa päätöksessä hankkeesta koituva rahamääräinen yksityinen hyöty, 406 644 euroa, on saatu kertomalla rantatontille vesistön virkistyskäyttöarvon paranemisesta koituva keskimääräinen laskennallinen hyöty (4 841 euroa) sellaisten hankkeen vaikutusalueella sijaitsevien kiinteistöjen määrällä, joihin kuuluu rakennettu rantatontti (84 kappaletta). Hallinto-oikeus toteaa vesilain 3 luvun 7 §:n 1 momenttiin viitaten, että etuvertailussa yksityisenä hyötynä on tullut arvioida rakennettujen rantakiinteistöjen arvonnousua virkistyskäytön parantumiseen perustuen. Etuvertailussa rakennettujen rantakiinteistöjen arvonnousua arvioidaan yleisen käytännön mukaisesti perustuen vedenkorkeuden noston vaikutuksiin veden ja rannan laatuun. Ottaen huomioon hyötyä saavien Sonkajärven rakennettujen rantakiinteistöjen määrä hallinto-oikeus katsoo, ettei yksityisen hyödyn määrän arvioinnissa ole tapahtunut virhettä, jonka johdosta valituksenalainen päätös tulisi kumota etuvertailuun liittyen.

Valittajien väitteeseen hankkeen puuttuvasta kunnostusluonteesta hallinto-oikeus toteaa, että vedenkorkeuden nosto on mainittu yhtenä järvien

kunnostusmenetelmänä hakemuksen liitteenä olevassa Pohjois-Savon vesienhoidon toimenpideohjelmassa vuosille 2022–2027, jossa Sonkajärven vedenkorkeuden nosto on myös erikseen mainittu vesistökuunnostushankkeena.

Pohjapato nostaa alimpia vedenkorkeuksia, joita yleisesti ottaen esiintyy kesällä ja talvella. Alivedenkorkeus nousee 49 cm tasolle N2000 +97,43 m, jolloin se olisi hieman korkeammalla kuin nykyinen keskivedenkorkeus (N2000 +97,41 m). Pysyvyyskäyrän mukaan vedenkorkeus olisi noin 128 vuorokautta vuodessa suunnitellun keskivedenkorkeuden yläpuolella.

Valituksen mukaan hankkeesta maa- ja metsätaloudelle aiheutuvat haitat on aliarvioitu. Valittajat ovat tuoneet esille muun muassa rantapeltojen viljelyssä pitämisen tärkeyden sekä vettymisalueen laajenemisen ja vettymisajan pitenemisen kasvukauden aikana siten, että alavimpien peltojen viljely vaikeutuu tai estyy. Hallinto-oikeus toteaa, että edellä mainitut vettymishaitat ovat mahdollisia, mutta ne on otettu huomioon etuvertailussa menetyksinä. Lisäksi hallinto-oikeus toteaa, että pohjapadon rakentamisen myötä ylivedenkorkeus ja keskiylivedenkorkeus nousevat maltillisesti, 3 cm ja 6 cm. Pysyvyyskäyrän mukaan näiden ylivedenkorkeusarvojen esiintyvyys pysyy lähes ennallaan, jolloin tulva-aika ei ennalta arvioiden pitene.

Asiassa saadun selvityksen mukaan vettymishaitat kohdistuvat metsäalueiden osalta valtaosin vesijättöalueelle, joka on muodostunut, kun Sonkajärveä on laskettu 1,5 metriä. Vesijättöalue on nykyiselläänkin tulva-alueita, jonka merkitystä ei voida pitää keskeisenä metsätalouden harjoittamisen kannalta. Lisäksi hallinto-oikeus toteaa, että vettymistä pelto- ja metsäalueista on määrätty maksettavaksi korvaukset vesilain mukaisesti. Korvaukset on katsottu menetyksiksi, jotka on otettu huomioon etuvertailussa. Edellä esitetyn perusteella valituksenalaisen päätöksen etuvertailua ei ole pidettävä vesilain vastaisena valituksessa esitetyllä tavalla.

Valituksessa on tuotu esille vuonna 2011 rannanomistajille ja osakaskunnille suunnattu tiedote ja kysely, jolla on kartoitettu alueella vallitsevaa käsitystä Sonkajärven tilasta, kunnostustarpeesta ja mielipidettä mahdollisesta alivedenkorkeuden nostosta. Kyselyn tulosten perusteella on arvioitu kunnostustoimenpiteiden toteutusmahdollisuuksia. Varsinainen hankesuunnittelu on käynnistynyt noin kymmenen vuotta kyselyn toteuttamisen jälkeen. Viranomaisena ei voi ottaa lupaharkinnassa huomioon muita kuin laissa säädetyt edellytykset, joten kyselyllä ja siihen liittyvillä seikoilla ei ole tullut olla ratkaisevaa merkitystä lupaharkinnan kannalta. Kyselyn tuloksia ei ole myöskään käytetty lupa-asiassa vesilain 6 luvun 5 §:n 2 momentissa tarkoitettuina veden alle jäävän alueen omistajien suostumuksina.

Korvaukset

Hakemukseen liitettyyn vahinkoarvioon ei ole sisällynyt valittaja [REDACTED] osaomistaman kiinteistön [REDACTED] pellon keskivaiheilla sijaitseva 0,2572 hehtaarin kokoinen vettymäalue, eikä valituksenalaisessa päätöksessä ole tältä osin määrätty korvauksia. Luvan hakija on vastineessaan hallinto-

oikeudelle esittänyt uuden vahinkoarvion, jonka mukaan korvaus vettyvästä alueesta on 204,50 euroa. Hallinto-oikeus katsoo, että kyseisen peltoalueen vettymisestä maksettavat korvaukset tulee määrätä hakijan vastineessaan esittämän laskelman mukaisesti siten, että valituksenalaisen päätöksen liitteen 2 korvausluettelon mukaista korvausta korotetaan 650,65 euroon.

Rutakon osakaskunnan ja luvan hakijan sopimuksen mukaan maa- ja vesialueen omistajalle ei makseta korvauksia. Asiassa ei ole esitetty tilalla [REDACTED] olevan tieoikeutta tai rasitetta, jonka käyttämisen estyminen tai vaikeutuminen tulisi määrätä korvattavaksi. Tämän vuoksi valituksenalaista päätöstä ei ole syytä muuttaa Likolammen ylittävälle tielle aiheutuvien vahinkojen korvaamisen osalta.

Valituksen mukaan kiinteistölle [REDACTED] määrättyistä korvauksista on vähennetty rantakiinteistön virkistyskäyttöarvon parantumisesta aiheutuva laskennallinen hyöty, vaikka kiinteistöllä ei ole rakennuspaikkaa rantavyöhykkeellä. Hallinto-oikeus toteaa, että valituksenalaisessa päätöksessä kyseiset korvaukset on määrätty maksettavaksi ilman rantarakennuspaikasta johtuvaa hyötyvähennystä. Valituksessa on viitattu myös samalta kiinteistöltä tehtyyn toiseen arvioon metsän arvosta ja todettu valituksenalaisessa päätöksessä määrättyjen korvausten olevan huomattavasti sitä alhaisempia. Hallinto-oikeus toteaa, että arvio on tehty lunastusta varten eikä se sellaisenaan sovellu korvausten määrittämisen perusteeksi.

Valituksessa on muun ohella peltojen ja metsien laadun aliarviointiin, viljelylle pitkällä aikavälillä aiheutuviin tulonmenetyksiin, puuston arvon ja metsien odotusarvon huomioimatta jättämiseen ja lunastettujen vesijättöjen arvon mitätöitymiseen viitaten esitetty, että korvaukset eivät vastaa todellisia kustannuksia ja taloudellisia menetyksiä. Hallinto-oikeus toteaa, että valituksessa ei tältä osin ole esitetty sellaisia seikkoja, joiden perusteella olisi aiheutta muuttoa valituksenalaista päätöstä. Hallinto-oikeus ei voi arvioida korvauksissa väitetysti olevia yksilöimättömiä puutteita tai virheitä.

Muut vaatimukset

Valituksessa on kyseenalaistettu hyvän hallintotavan toteutuminen hakemuksen jättämiseen johtaneessa kunnan päätöksentekomenettelyssä. Lisäksi on esitetty, että myöntäessään hakijalle pysyvän käyttöoikeuden vesialueiksi muuttuviin alueisiin osakaskunnat ovat tehneet päätökset puutteellisin tiedoin. Hallinto-oikeus toteaa, että kunnan tai osakaskuntien päätöksentekomenettelyyn liittyvät seikat eivät ole osa vesitalousluvan lupaharkintaa aluehallintovirastossa tai valituksenalaisen päätöksen lainmukaisuuden arviointia hallinto-oikeudessa. Muutoksenhausta kunnan päätöksiin säädetään kuntalaissa ja osakaskuntien päätösten moittimisesta yhteisaluelaisissa.

Hallinto-oikeus toteaa, että sillä seikalla, kuka on osallistunut kunnan hallinto-oikeudelle osoitetun vastineen laatimiseen, ei ole oikeudellista merkitystä arvioitaessa valituksenalaisen aluehallintoviraston päätöksen lainmukaisuutta.

Hallinto-oikeus harkitsee, mikä merkitys vastineella on asiassa, eikä se ole sidottu vastineessa esitettyihin näkökohtiin.

Lopputulos

Edellä esitetyn perusteella luvan myöntämisen edellytykset ovat Sonkajärven kunnan hakemuksen mukaiselle vesitaloushankkeelle täyttyneet ja aluehallintoviraston on tullut myöntää hankkeeseen lupa. Hallinto-oikeudessa ei voida muutoinkaan ottaa ensi asteena arvioitavaksi vesitaloushankkeen muuttamista tarkoittavaa valittajien toissijaista vaatimusta. Valituksenalaista päätöstä ei ole syytä kumota valittajien esittämillä perusteilla. Valitus on tältä osin siten hylättävä.

Muut sovelletut oikeusohjeet

Vesilaki 11 luku 7 § 1 mom, 10 § 1–3 mom ja 11 § 1 mom
Hallintolaki 6 §

Julkinen kuulutus

Päätös on annettu julkisella kuulutuksella.

Päätöksestä ilmoittaminen

Sonkajärven kunnanhallituksen on viipymättä julkaistava tieto tätä päätöstä koskevasta kuulutuksesta kuntalain 108 §:n mukaisesti. Tiedon kuulutuksen julkaisemisesta tulee olla nähtävillä vähintään sen ajan, jonka kuluessa päätökseen voi hakea muutosta valittamalla.

Velvollisuus ilmoittaa päätöksestä

██████████ on viipymättä tämän päätöksen saatuaan ilmoitettava päätöksen tiedoksisaannista asiakumppaneilleen.

Ilmoitusvelvollinen on velvollinen korvaamaan ilmoittamatta jättämisestä aiheutuneen vahingon sikäli kuin se laiminlyönnin laatuun tai muihin olosuhteisiin nähden harkitaan kohtuulliseksi (laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 94 §, hallintolaki 56 § 2 mom ja 68 §).

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valituslupa. Valituskirjelmä on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista eli viimeistään **13.12.2024**.

Valitusosoitus on liitteenä HallJK (01.20).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet lainoppineet hallinto-oikeustuomarit Kirsi Stark ja Riitta Riihimäki sekä luonnontieteiden alan hallinto-oikeustuomari Merilin Vartia.

Esittelijä Tomi Laukka

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu

Päätös maksutta

Jäljennös maksutta

Sonkajärven kunta

Sonkajärven kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus /
Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualuePohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus /
Liikenne ja infrastruktuuri -vastuualuePohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus /
KalatalousviranomainenKainuun Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus /
PatoturvallisuusviranomainenItä-Suomen aluehallintovirasto /
Ympäristölupavastuualue

Suomen ympäristökeskus

Tuomioistuimen yhteystiedotVaasan hallinto-oikeus
Korsholmanpuistikko 43, 4 krs (PL 204), 65101 Vaasa
Sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi
Puh.: 029 56 42780Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu:
<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla
<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/>

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeätä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Hallinto-oikeuden päätös on annettu julkisella kuulutuksella. Päätös on julkaistu hallinto-oikeuden verkkosivuilla päivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta. Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista, sitä päivää lukuun ottamatta.

Valituksen sisältö

Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava

- valittajan nimi ja yhteystiedot mukaan lukien se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
- peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Tämä koskee myös tilanteita, joissa valitus toimitetaan sähköisen asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse. Valitus liitteineen voidaan toimittaa sähköisen asiointipalvelun kautta. Asiointipalvelun kautta toimitettua valitusta tai sähköpostitse toimitettua valitusta ei tarvitse toimittaa paperimuodossa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite: Korkein hallinto-oikeus
PL 180, 00131 Helsinki

Sähköposti: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

Käyntiosoite: Fabianinkatu 15, 00130 Helsinki

Puhelin: 029 56 40200

Faksi: 029 56 40382

Aukioloaika: arkipäivisin klo 8.00–16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:

[https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/#/](https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/)